ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [*YVES BOT*] SECINĀJUMI, sniegti 2010. gada 23. februārī[1]

1. Šajās lietās no jauna tiek izvērtēta dalībvalsts tiesību aktu azartspēļu jomā, šajā konkrētajā gadījumā — azartspēļu internetā — atbilstība Kopienas tiesībām.

2. Šīs lietas attiecas uz Zviedrijas tiesību aktiem par derībām, kuros izņēmuma tiesību režīma ietvaros ir noteikts aizliegums un paredzēts krimināls par loteriju, ko organizē ārpus šīs dalībvalsts, veicināšanu. Šo lietu pamatā ir kriminālvajāšana, kas uzsākta pret divu Zviedrijas dienas laikrakstu izdevējiem par to, ka viņu laikrakstos parādījās reklāma, kurā vairāki citās dalībvalstīs reģistrēti azartspēļu uzņēmumi piedāvāja piedalīties derībās ar interneta starpniecību.

3. Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tiesību akti, kuros paredzēta šāda kriminālvajāšana, un it īpaši normas, kurās paredzēti sodi par tādu azartspēļu veicināšanu Zviedrijā, kas rīkotas ārpus šīs dalībvalsts, atbilst pakalpojumu sniegšanas brīvībai un brīvībai veikt uzņēmējdarbību. Tā Tiesai uzdod piecus prejudiciālus jautājumus par šādiem diviem tematiem.

4. Pirmkārt, vai Zviedrijas tiesību aktus, kas ar mērķi cīnīties pret noziedzību un aizsargāt patērētājus piemēro azartspēlēm izņēmuma tiesību režīmu, var uzskatīt par samērīgiem ar šiem mērķiem, ja tajā pašā laikā to mērķis ir sociālo darbību finansēšana tādējādi, ka licencēto spēļu pakalpojumu sniedzēju gūtā peļņa daļēji nonāk valsts rīcībā un kompetentās iestādes nekādā veidā neierobežo licencēto pakalpojumu sniedzēju spēļu tirdzniecību? Turklāt, vai apstāklis, ka uzņēmums, kas piedāvā azartspēles internetā, ir saņēmis dalībvalstī, kurā tas ir reģistrēts, licenci veikt savu darbību šajā valstī, ir pretrunā tam, ka cita dalībvalsts aizliedz veicināt savas valsts teritorijā šī uzņēmuma spēles tiešsaistē?

5. Otrkārt, vai attiecīgie tiesību akti atbilst Kopienas tiesībām, ja tajos ir paredzēti kriminālsodi vienīgi par citās dalībvalstīs rīkoto

1 — Oriģinālvaloda — franču.

loteriju veicināšanu, bet ne par Zviedrijā bez licences organizēto loteriju reklamēšanu?

6. Pēc iesniedzējtiesas lēmumiem Tiesa 2009. gada 8. septembrī pasludināja spriedumu lietā *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International* [2]. Šajā spriedumā Tiesa pēc būtības norādīja, ka īpašo risku dēļ, ko rada internetā piedāvātās azartspēles, dalībvalsts, kas nolēmusi piešķirt izņēmuma tiesības šādu spēļu rīkošanai uzņēmumam, kas darbojas stingrā valsts iestāžu uzraudzībā, lai aizsargātu patērētājus pret krāpšanas un noziedzības riskiem, var likumīgi aizliegt citiem pārējās dalībvalstīs reģistrētiem uzņēmumiem, kuri šajās dalībvalstīs likumīgi sniedz analogus pakalpojumus, piedāvāt savas spēles internetā tās teritorijā dzīvojošām personām.

7. Šajos secinājumos es norādīšu, ka atbildi uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem par tās tiesību aktu samērīgumu, ciktāl tajos ir ietverts aizliegums veicināt azartspēles internetā, kuras piedāvā citās dalībvalstīs reģistrētie uzņēmumi, var rast spriedumā iepriekš minētajā lietā *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*. Es piedāvāšu Tiesai atzīt, ka Kopienas tiesību akti, šajā gadījumā EKL 49. pants, nav pretrunā šāda veida tiesību aktiem, jo to mērķis ir aizsargāt patērētājus pret krāpšanas un noziedzības riskiem internetā piedāvātajās azartspēlēs.

8. Atbildot uz otro jautājumu, es norādīšu, ka pasākumiem, kas veikti, lai nodrošinātu efektīvu šādu tiesību aktu piemērošanu, jābūt nediskriminējošiem. Es no tā secināšu, ka dalībvalsts tiesību akti, kuros paredzēti kriminālsodi par azartspēļu internetā, ko organizē citā dalībvalstī reģistrēts uzņēmums, veicināšanu, bet ne par valsts teritorijā bez licences organizēto šādu spēļu reklamēšanu, ir pretrunā EKL 49. pantam.

I — Atbilstošās tiesību normas

9. Zviedrijas Loteriju un azartspēļu likums (*Lotterilagen*) [3] principā reglamentē visus Zviedrijas sabiedrībai piedāvāto azartspēļu veidus, ietverot derības, loto, bingo, spēļu automātus un ruleti.

10. Zviedrijas politikas azartspēļu jomā mērķu kopsavilkums sniegts *Lotterilagen* sagatavošanas dokumentos:

2 — Lieta C-42/07 (Krājums, I-7633. lpp.).

3 — SFS 1994, Nr. 1000, turpmāk tekstā — "Lotterilagen".

"Azartspēļu politikai [..] ir jāturpina nodrošināt, lai nākotnē pastāvētu veselīgs un drošs azartspēļu tirgus, kurā kontrolētā veidā tiktu nodrošinātas sabiedrības aizsardzības intereses un spēļu patērētāju pieprasījums. No azartspēlēm gūtā peļņa jāaizsargā un vienmēr jāizmanto sabiedrības interešu vai sociāli labvēlīgu mērķu īstenošanai, piemēram, apvienību darbībai, jāšanas sportam un valstij. Tāpat kā līdz šim, galvenā vērība jāpievērš tam, lai tiktu piešķirta prioritāte sabiedrības aizsardzības apsvērumiem, vienlaikus nodrošinot azartspēļu izvēles iespējas un ņemot vērā krāpšanas un nelikumīgu azartspēļu risku."

11. Pēc iesniedzējtiesas domām, *Lotterilagen* tādējādi paredz cīnīties pret noziedzību, kā arī negatīvām sekām sociālajā un ekonomiskajā jomā, nodrošināt patērētāju intereses un izmantot ienākumus no loterijām sabiedrības interesēs vai sociāli labvēlīgiem mērķiem.

12. *Lotterilagen* normas, kurām ir nozīme šajās lietās, pirmkārt, attiecas uz prasību saņemt šādu azartspēļu organizēšanas licenci un, otrkārt, uz aizliegumu veicināt šādas spēles.

A — *Prasība saņemt azartspēļu organizēšanas licenci*

13. *Lotterilagen* 9. pantā paredzēts, ka azartspēļu rīkošanai Zviedrijā principā ir nepieciešama licence.

14. Saskaņā ar *Lotterilagen* 15. pantu licenci var piešķirt Zviedrijā reģistrētām juridiskām personām — bezpeļņas organizācijām, kuru galvenais mērķis atbilstoši to statūtiem ir veicināt vispārējo interešu mērķa sasniegšanu Zviedrijā un kuras galvenokārt veic darbības šī mērķa sasniegšanai. Saskaņā ar *Lotterilagen* 45. pantu Zviedrijas valdība var izsniegt speciālas licences azartspēļu organizēšanai citos gadījumos, kas nav atrunāti *Lotterilagen*.

15. Saskaņā ar principu, kas paredz, ka azartspēļu tirgus ir jāpakārto sabiedrības vai vispārējo interešu mērķiem, tirgus Zviedrijā ir sadalīts, no vienas puses, starp bezpeļņas organizācijām, kas darbojas Zviedrijā sabiedrības interesēs un kurām licenci piešķir saskaņā ar *Lotterilagen* 15. pantu, un, no otras puses, diviem valstij pilnībā vai daļēji piederošiem azartspēļu uzņēmumiem, proti, valsts uzņēmumu *AB Svenska Spel* un valsts kontrolēto kopuzņēmumu *AB Trav och Galopp*, un zirgu skriešanas sacīkšu organizācijām, kas

saņēmušas speciālās licences saskaņā ar *Lotterilagen* 45. pantu.

16. Zviedrijas valdība iesniedza šādu papildu informāciju.

17. Sporta derības un pokeru internetā drīkst rīkot, ja saskaņā ar *Lotterilagen* 45. pantu ir izsniegta speciāla licence. Tātad šāda veida spēles bija tiesīgi rīkot vienīgi uzņēmums *AB Svenska Spel* un uzņēmums *AB Trav och Galopp*. To faktisko apstākļu, kas bija pamatā abu lietu uzsākšanai, laikā vēl nebija izsniegta neviena licence pokera spēlēm internetā. Uzņēmumam *AB Svenska Spel* šāda licence tika piešķirta uz diviem gadiem tikai 2005. gada novembrī.

18. Licences nosacījumos paredzēta prasība uzņemties sociālo atbildību, patērētāju, it īpaši nepilngadīgo, aizsardzību, un ierobežot izmaksājamo laimestu lielumu, lai novērstu atkarību no spēlēm un noziedzību. Tostarp licence nosaka azartspēļu uzņēmumiem ierobežojumus attiecībā uz to spēļu tirdzniecību.

19. Atbilstoši *Lotterilagen* 48. pantam valsts iestāde *Lotteriinspektionen* (Loteriju un azartspēļu inspekcija) centralizētā veidā uzrauga atbilstību *Lotterilagen*. Turklāt, pamatojoties uz *Lotterilagen*, *Lotteriinspektionen* ir arī pilnvarota izstrādāt dažādām spēlēm nepieciešamos kontroles un iekšējās kārtības noteikumus. Tā uzrauga arī *AB Svenska Spel* darbību un veic regulāras kontroles un pārbaudes.

20. Turklāt valsts veic uzņēmuma *AB Svenska Spel* kontroli arī kā šī uzņēmuma akcionārs, dodot tam norādījumus. Saskaņā ar šiem norādījumiem šim uzņēmumam ir jānodrošina atbildīga attieksme savu azartspēļu tirdzniecībā, tātad uzņēmumam jābūt sociāli atbildīgam un tam nevajadzētu būt pārmērīgi uzbāzīgam.

21. Atbilstoši Krimināllkodeksa (*Brottsbalken*)[4] 16. nodaļas 14. pantam azartspēļu organizēšanu bez licences Zviedrijā uzskata par noziegumu azartspēļu jomā. Tas sodāms ar naudassodu vai brīvības atņemšanu līdz diviem gadiem. Ja pārkāpums tiek kvalificēts kā smags, tad saskaņā ar *Brottsbalken* 16. nodaļas 14.a pantu par smagu noziegumu azartspēļu jomā var piespriest brīvības atņemšanu no sešiem mēnešiem līdz četriem gadiem.

4 — Turpmāk tekstā — "*Brottsbalken*".

22. Turklāt saskaņā ar *Lotterilagen* 54. panta 1. punktu persona, kas tīši vai rupjas neuzmanības dēļ rīko nelegālas azartspēles vai kuras valdījumā nelikumīgi ir konkrētu veidu spēļu automāti, ir sodāma ar naudassodu vai brīvības atņemšanu līdz sešiem mēnešiem.

23. Tā kā *Lotterilagen* tiek piemērots vienīgi Zviedrijas teritorijā, aizliegums organizēt azartspēles bez licences neattiecas uz tām spēlēm, ko rīko ārvalstīs. Tāpat šis aizliegums neattiecas uz spēlēm, ko Zviedrijas patērētājiem piedāvā internetā no citas dalībvalsts, un *Lotterilagen* neaizliedz Zviedrijas spēlētājiem piedalīties ārvalstīs organizētās azartspēlēs. Tāpat saskaņā ar *Lotterilagen* piešķirtā licence tās īpašniekam dod tiesības piedāvāt spēļu pakalpojumus vienīgi teritorijā, kurā ir spēkā *Lotterilagen*, t.i., Zviedrijas teritorijā.

B — *Azartspēļu veicināšanas aizliegums*

24. *Lotterilagen* 38. panta 1. punkta 1) apakšpunktā ir aizliegts bez īpašas atļaujas un peļņas nolūkā, profesionālās vai citas darbības ietvaros veicināt dalību azartspēlēs, kas Zviedrijā organizētas bez licences, vai azartspēlēs, kas organizētas ārvalstīs.

25. *Lotterilagen* 54. panta 2. punktā paredzēts, ka personai, kas nelikumīgi, peļņas gūšanas nolūkā, profesionālās vai citas darbības ietvaros veicina dalību ārvalstīs rīkotās azartspēlēs, var piespriest naudassodu vai brīvības atņemšanu līdz sešiem mēnešiem, ja veicināšana bijusi vērsta tieši uz Zviedrijā dzīvojošiem spēļu dalībniekiem.

26. Iesniedzējtiesa precizē, ka šis nosacījums tika ieviests ar grozījumu, kas stājās spēkā 1999. gada 1. janvārī. Tā norāda, ka iepriekšējais Likums par loterijām un azartspēlēm [5] paredzēja krimināls odus par azartspēļu veicināšanu neatkarīgi no tā, vai tās tika organizētas valsts teritorijā vai ārvalstīs. Ieviešot *Lotterilagen*, nenozīmīgā pārkāpumu skaita dēļ tika atcelts krimināls ods par veicināšanu un daudzos gadījumos vēlamais rezultāts tika sasniegts, piemērojot administratīvo sodu.

27. Ārvalstīs organizēto azartspēļu veicināšana atkal kļuva krimināls odāma, jo administratīvais sods par šādiem pārkāpumiem izrādījās nepietiekami efektīvs, un arī tāpēc, ka *Lotteriinspektionen* nevar kontrolēt ārvalstīs

5 — *SFS* 1982, Nr. 1011.

organizētās azartspēles un aizsargāt Zviedrijas patērētājus.

28. Pēc iesniedzējtiesas domām, Zviedrijas valdība turklāt esot norādījusi, ka nebūtu iespējams īstenot mērķi, proti, azartspēlēs gūtās peļņas novirzīšanu sabiedrības interešu vai vispārējo interešu mērķa īstenošanai, ja ārvalstu azartspēļu uzņēmumiem būtu pieejams Zviedrijas tirgus, un ka turklāt ievērojami naudas līdzekļi varētu aizplūst no Zviedrijas Karalistes teritorijas.

30. Pamatojoties uz *Lotterilagen* 54. panta 2. punktu, *Åklagaren* (Prokuratūra) uzsāka kriminālvajāšanu pret O. Sjēbergu un A. Gerdinu par to, ka viņi tīši, nelikumīgi un peļņas nolūkā veicinājuši dalību ārvalstīs organizētās azartspēlēs. *Stockholms tingsrätt* (Stokholmas pirmās instances tiesa) par *Lotterilagen* pārkāpšanu katram no viņiem piesprieda sodu: 50 dienu naudassodu SEK 1 000 apmērā par dienu.

31. O. Sjēbergs un A. Gerdins iesniedza apelācijas sūdzību *Svea hovrätt* (Sveas apelācijas tiesa) (Zviedrija), kas sākumā atteicās izskatīt abas lietas apelācijas kārtībā. Viņi šo lēmumu par atteikumu apstrīdēja *Högsta domstolen* (Augstākā tiesa), kas pieņēma lēmumu, ar ko atzina apelācijas sūdzības par pieņemamām un lietu nosūtīja uz *Svea hovrätt*.

II — Fakti, process pamata lietās un prejudiciālie jautājumi

29. O. Sjēbergs un A. Gerdins bija attiecīgi laikrakstu *Expressen* un *Aftonbladet* galvenie redaktori un izdevēji. Laikposmā no 2003. gada novembra līdz 2004. gada maijam viņu laikrakstu sportam veltītajās lappusēs, lai uzrunātu Zviedrijas iedzīvotājus, parādījās citās dalībvalstīs reģistrēto uzņēmumu *Expekt*, *Unibet*, *Ladbrokes* un *Centrebet* reklāmas, piedāvājot loterijas internetā. Saskaņā ar Zviedrijas valdības sniegto informāciju šie uzņēmumi ir reģistrēti Maltā vai Apvienotajā Karalistē.

32. *Högsta domstolen* savu lēmumu galvenokārt pamatoja ar to, ka "nav skaidrs, vai *Lotterilagen* normas par kriminālsodiem nodrošina to nediskriminējošu piemērošanu attiecībā uz dalības veicināšanu, pirmkārt, loterijās, kas bez licences organizētas Zviedrijā, un, otrkārt, ārvalstīs organizētās loterijās. [..] Katrā ziņā rodas arī jautājums par to, vai *Lotterilagen* 38. un 54. pantā noteiktos pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumus var atzīt par pamatotiem tādēļ, ka tie ir EK līgumā skaidri noteiktie izņēmumi, vai arī tos var pamatot ar primāriem vispārējo

interešu iemesliem un līdz ar to uzskatīt par samērīgiem".

33. O. Sjöbergs un A. Gerdins procesā *Svea hovrätt* paskaidroja, ka, pirmkārt, *Lotterilagen* ir klaji diskriminējošs, jo tā 54. panta 2. punktā ir paredzēta vienīgi ārvalstīs organizētu loteriju veicināšana, savukārt par azartspēļu, kas bez licences organizētas Zviedrijā, veicināšanu ir paredzēts tikai administratīvs sods.

34. Otrkārt, viņi apgalvoja, ka *Lotterilagen* ir arī pretrunā EKL 49. pantam, jo viens no tā mērķiem, kā tas arī izriet no šī tiesību akta sagatavošanas dokumentiem, ir nodrošināt valsts un asociāciju ieņēmumus. Līdz ar to šo mērķi nevar uzskatīt par vienkārši "nejaušām labvēlīgām sekām" sprieduma lietā *Gambelli* u.c. [6] izpratnē. Turklāt O. Sjöbergs un A. Gerdins uzskata, ka Zviedrijas Karalistes kontrolētie spēļu uzņēmumi īsteno intensīvu un plaša apjoma mārketingu ar mērķi mudināt patērētājus piedalīties viņu piedāvātajās spēlēs, tādējādi nepieļaujot *Lotterilagen* sasniegt mērķi — konsekventi un sistemātiski samazināt azartspēļu iespējas, kā tas ir noteikts judikatūrā [7].

6 — 2003. gada 6. novembra spriedums lietā C-243/01 (*Recueil*, I-13031. lpp., 62. punkts).

7 — Turpat, 69. punkts.

35. Savukārt *Åklagaren* uzskatīja, ka *Lotterilagen* nepārkāpj nediskriminācijas principu, jo, pirmkārt, tā 38. panta 1. punkta 1. apakšpunktā ir vienādi aizliegts veicināt azartspēles, kas bez licences organizētas Zviedrijā, un azartspēles, kas organizētas ārpus Zviedrijas, un, otrkārt, jebkuru personu, kas veicina piedalīšanos bez licences organizētā azartspēlē Zviedrijas teritorijā, var sodīt par līdzdalību pārkāpumā.

36. Šajos apstākļos *Svea hovrätt* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai atsevišķos gadījumos var atļaut diskrimināciju pilsonības dēļ valsts azartspēļu un loteriju tirgū, pamatojoties uz primāriem vispārējo interešu iemesliem?

2) Ja valsts azartspēļu un loteriju tirgū ieviestajai ierobežojošajai politikai ir vairāki mērķi un viens no tiem ir sociālo darbību finansēšana, vai šo mērķi var uzskatīt par ierobežojošās politikas nejaušām labvēlīgām sekām? Ja atbilde uz šo jautājumu ir noraidoša, vai šī ierobežojošā politika tomēr var būt atļauta, ja

sociālo darbību finansēšanu nevar uzskatīt par tās galveno mērķi?

3) Vai valsts par pamatoties uz primāriem vispārējo interešu iemesliem, lai pamatotu ierobežojošu politiku azartspēļu jomā, ja ienākumus no valsts kontrolēto uzņēmumu azartspēļu un loteriju tirdzniecības saņem valsts un viens no vairākiem šīs tirdzniecības mērķiem ir sociālo darbību finansēšana? Ja atbilde uz šo jautājumu ir noraidoša, vai šo ierobežojošo politiku tomēr var atļaut, ja sociālo darbību finansēšanu nevar uzskatīt par īstenojamās tirdzniecības galveno mērķi?

4) Vai citā dalībvalstī organizēto azartspēļu un loteriju, ko veic tajā dibināts un šīs dalībvalsts iestāžu kontrolēts azartspēļu uzņēmums, absolūts tirdzniecības aizliegums var būt samērīgs ar azartspēļu darbību kontrolēšanas un uzraudzības mērķi, ja tajā pašā laikā nepastāv ierobežojumi attiecībā uz tādu azartspēļu un loteriju tirdzniecību, kuras ir organizējuši azartspēļu uzņēmumi, kas reģistrēti dalībvalstī, kura īsteno ierobežojošu politiku? Kāda ir atbilde uz šo jautājumu, ja šāda regulējuma mērķis ir ierobežot azartspēles?

5) Vai azartspēļu uzņēmumam, kuram ir piešķirta konkrētu azartspēļu organizēšanas licence valstī un kuru uzrauga kompetentā iestāde šajā valstī, ir tiesības tirgot savas azartspēles citās dalībvalstīs, piemēram, izmantojot reklāmu laikrakstos un pirms tam iepriekš nelūdzot licenci šīs valsts kompetentajām iestādēm? Ja atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša, vai tas nozīmē, ka dalībvalsts tiesību normas, kurās paredzēts krimināls sods par dalības veicināšanu ārvalstīs organizētās loterijās, ir šķērslis uzņēmējdarbības un pakalpojumu sniegšanas brīvībai, kuru nekad nevar pamatot ar primāriem vispārējo interešu iemesliem? Vai atbildei uz pirmo jautājumu ir nozīmīgi tas, ka azartspēļu uzņēmuma reģistrācijas dalībvalsts izvirza tādus pašus primāros vispārējo interešu iemeslus kā valsts, kurā šis uzņēmums vēlas tirgot savas azartspēles?"

III — Analīze

37. Pirms izvērtēt iesniedzējtiesas uzdotos prejudiciālos jautājumus, norādīšu, ka, pirmkārt, attiecīgo normu atbilstība aprites brīvībai ir jāizvērtē saistībā ar EKL 49. pantā

paredzēto pakalpojumu sniegšanas brīvību un, otrkārt, šie jautājumi ir jāizvērtē, pamatojoties uz judikatūras pamatlīnijām azartspēļu jomā.

38. Attiecībā uz pirmo jautājumu no iesniedzējtiesas sniegtajām norādēm izriet, ka reklāma, saistībā ar ko tiek apsūdzēti prasītāji pamata lietās, attiecas uz azartspēlēm, ko vairāki citās dalībvalstīs reģistrēti azartspēļu uzņēmumi piedāvā internetā. Atbilstoši judikatūrai šādu azartspēļu uzņēmumu piedāvātās azartspēles savās mājaslapās internetā, piedāvājot spēles bez pārvietošanās pie pakalpojumu saņēmējiem citā dalībvalstī, šajā gadījumā Zviedrijas Karalistē, ietilpst pakalpojumu sniegšanas brīvības piemērošanas jomā [8].

39. Turpinājumā tiesa atzina, ka uzņēmējs, kas darbojas kā citā dalībvalstī reģistrēta azartspēļu pakalpojumu sniedzēja starpnieks, var attiecībā pret savu valsti un šīs starpnieka darbības ietvaros atsaukties uz EKL 49. panta noteikumiem [9]. Tādu pašu analīzi varētu attiecināt uz reklāmas pakalpojumu sniedzējiem, kad tie reklamē citā dalībvalstī reģistrētu uzņēmēju, lai ļautu šim uzņēmējam attīstīt tā darbību savā valstī.

40. Turklāt attiecīgo *Lotterilagen* normu, konkrēti, 38. panta, kas aizliedz Zviedrijā veicināt azartspēles, kas bez licences organizētas šajā dalībvalstī un citās dalībvalstīs, kā arī 54. panta 2. punkta, kas paredz krimināl sodu par ārvalstīs rīkotu azartspēļu veicināšanu Zviedrijā, mērķis ir ierobežot Zviedrijas patērētāju piedalīšanos šajās spēlēs. To mērķis ir panākt, lai Zviedrijas patērētāji spēlē vienīgi atļautās valsts sistēmas ietvaros. Līdz ar to šīs normas attiecībā uz citās dalībvalstīs reģistrētiem azartspēļu pakalpojumu sniedzējiem ierobežo viņu pakalpojumu sniegšanas brīvību Zviedrijā.

41. Attiecībā uz otro jautājumu ir skaidrs, ka azartspēles nav parasta saimnieciska darbība.

42. Saskaņā ar judikatūru un ņemot vērā saskaņojuma neesamību Kopienas līmenī šajā jomā, dalībvalstis var ierobežot azartspēļu organizēšanu un šīs darbības veikšanu savā teritorijā, lai aizsargātu sabiedrisko kārtību no krāpšanas un noziedzības riska un patērētājus no pārlieku lielas veicināšanas piedalīties

8 — It īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Gambelli* u.c., 54. punkts.

9 — Turpat, 58. punkts. Skat. arī 1999. gada 21. oktobra spriedumu lietā C-67/98 *Zenatti* (*Recueil*, I-7289. lpp., 27. punkts).

minētajās spēlēs [10]. Tās var arī morālu, reliģisku vai kultūras apsvērumu dēļ nolemt, ka azartspēles nevar būt individuāls ienākumu avots, bet tās var izmantot vienīgi vispārējām interesēm [11].

43. Tomēr ir svarīgi, lai šie vienas dalībvalsts šajā nolūkā pieņemtie aprites brīvības ierobežojumi atbilstu Kopienas tiesībām un būtu nediskriminējoši [12]. Tiem arī jābūt piemērotiem, lai garantētu noteikto mērķu sasniegšanu, un samērīgiem [13].

44. Attiecībā uz šo pēdējo nosacījumu tomēr ir atļauts, ka īpašajā azartspēļu jomā dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, nosakot ne vien sabiedriskās kārtības un patērētāju aizsardzības līmeni, ko tās vēlas ieviest savā teritorijā, bet arī izvēloties līdzekļus to sasniegšanai [14].

45. Šīs rīcības brīvības ietvaros tāda dalībvalsts kā Zviedrijas Karaliste var piešķirt izņēmuma tiesības rīkot azartspēles tai piederošām sabiedrībām vai tās kontrolētām bezpeļņas organizācijām. Dalībvalsts var vadīt un kontrolēt šādu struktūru darbības daudz vieglāk nekā ekonomiski ieinteresētu privātu uzņēmēju, tādējādi šī sistēma var nodrošināt labāku patērētāju aizsardzību pret spēļu atkarības risku un sabiedriskās kārtības aizsardzību pret krāpšanu un nelegālo azartspēļu risku [15]. Tā ļauj arī pilnībā izmantot iegūtos ieņēmumus sabiedrības interešu labā [16].

46. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International* Tiesa sniedza šādus precizējumus par pasākumiem, ko dalībvalsts ir tiesīga piemērot attiecībā uz internetā piedāvātām azartspēlēm, kuras piedāvā citās dalībvalstīs reģistrēti uzņēmumi.

47. Lietā, kas ir šī sprieduma pamatā, tā saskārās ar situāciju, kurā ar Portugāles tiesību aktiem sabiedriskā labuma administratīvajai juridiskajai personai *Departamento de Jogos da Santa Casa da Misericórdia de Lisboa*

10 — 2007. gada 6. marta spriedums apvienotajās lietās C-338/04, C-359/04 un C-360/04 *Placanica* u.c. (Krājums, I-1891. lpp., 46. punkts un tajā minētā judikatūra).

11 — 1994. gada 24. marta spriedums lietā C-275/92 *Schindler* (*Recueil*, I-1039. lpp., 60. punkts).

12 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Schindler*, 61. punkts, kā arī lietā *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*, 60. punkts.

13 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*, 59. punkts.

14 — 1999. gada 21. septembra spriedums lietā C-124/97 *Läärä* u.c. (*Recueil*, I-6067. lpp., 39. punkts).

15 — Šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Läärä* u.c., 39.–41. punkts, kā arī lietā *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*, 67. punkts. Skat. arī 2007. gada 14. marta EBTA Tiesas spriedumu lietā E-1/06 *EFTA Surveillance Authority*/Norvēģija (EBTA Tiesas ziņojums, 7. lpp., 51. punkts).

16 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Läärä* u.c., 37. punkts.

(turpmāk tekstā — "*Santa Casa*") tika piešķirtas izņēmuma tiesības rīkot azartspēles loteriju, loto spēļu un sporta derību veidā. Šīs izņēmuma tiesības attiecās arī uz šo spēļu rīkošanu internetā.

48. Bija jānoskaidro, vai šis monopols varēja attiekties uz Gibraltārā reģistrētu tiešsaistes spēļu uzņēmumu, kas vēlējās piedāvāt azartspēles patērētājiem Portugālē. Šis pakalpojumu sniedzējs, kā arī *Liga Portuguesa de Futebol Profissional*, ar ko tas noslēdza sponsorēšanas līgumu, apstrīdēja naudassodus, kurus tiem piemēroja *Santa Casa* par to, ka tie nebija ievērojuši tās monopolu organizēt azartspēles internetā.

49. Portugāles valdība un *Santa Casa* uzskatīja, ka valsts tiesību aktu galvenais mērķis ir cīņa ar noziedzību, precīzāk, azartspēļu patērētāju aizsardzība pret krāpnieciskām to rīkotāju darbībām. Tie norādīja, ka normatīvie akti, saskaņā ar kuriem *Santa Casa* veic savu darbību, valstij sniedz pietiekamas garantijas attiecībā uz normu, kuru mērķis ir nodrošināt tās rīkoto spēļu godīgumu, ievērošanu. Portugāles valdība apgalvoja, ka dalībvalsts iestādēm nav tādas pašas kontroles iespējas attiecībā uz azartspēļu internetā pakalpojumu sniedzējiem, kuri nav reģistrējušies valsts teritorijā.

50. Tiesa vispirms atgādināja, ka cīņa pret noziedzību var būt leģitīms ierobežošanas iemesls attiecībā uz licencētiem azartspēļu uzņēmumiem, un pieņēma, ka spēļu ierobežošana izņēmuma tiesību sistēmā ļauj to rīkošanu novirzīt pārraugāmā gultnē, kā arī novērst riskus, ka šādu rīkošanu izmantos noziedzīgiem mērķiem.

51. Turpinājumā, attiecībā uz noteikumiem, kas reglamentē *Santa Casa* funkcionēšanu, tā konstatēja, ka azartspēļu rīkošanas internetā monopoltiesību piešķiršana šādam pakalpojumu sniedzējam, kas ir tieši pakļauts valsts iestāžu stingrai kontrolei, ļauj šo spēļu rīkošanu novirzīt pārraugāmā gultnē un to var uzskatīt par piemērotu, lai īstenotu patērētāju aizsardzību pret krāpnieciskām darbībām [17].

52. Jautājumā par šāda monopola nepieciešamību Tiesa norādīja, ka, tā kā internetā piedāvāto azartspēļu jomā nav veikta saskaņošana dalībvalstu līmenī, dalībvalstij bija tiesības uzskatīt, ka tikai tas vien, ka tāds pakalpojumu sniedzējs kā azartspēļu uzņēmums legāli piedāvā šādas spēles internetā citā dalībvalstī, kurā tas reģistrēts, un ka uz to faktiski jau attiecas šīs citas dalībvalsts tiesību normas un kompetento iestāžu kontrole, nav uzskatāms par pietiekamu garantiju valsts patērētāju aizsardzībai pret krāpšanas un noziedzības riskiem, ņemot vērā grūtības, ar ko šajā sakarā saskārušās dalībvalsts, kurā reģistrēts pakalpojumu sniedzējs, kompetentās iestādes, lai

17 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*, 67. punkts.

izvērtētu pakalpojumu sniedzēju profesionālo godīgumu [18].

53. Turklāt tā norādīja, ka, tā kā nepastāv tiešs kontakts patērētāja un pakalpojumu sniedzēja starpā, internetā piedāvātās azartspēles ietver dažāda rakstura un palielināta mēroga riskus saistībā ar pakalpojumu sniedzēju izdarītu iespējamu patērētāju krāpšanu attiecībā pret šo spēļu tradicionālo tirgu [19].

54. Tā secināja, ka šajā lietā apskatāmo ierobežojumu, ņemot vērā azartspēļu piedāvāšanas internetā īpatnības, varēja uzskatīt par pamatotu cīņā pret krāpšanu un noziedzību.

55. Manuprāt, no šī sprieduma var izdarīt šādus secinājumus. Pirmkārt, Tiesa uzskatīja, ka azartspēļu rīkošana internetā rada daudz nopietnākus krāpšanas un noziedzības riskus nekā tradicionālā veidā piedāvātās azartspēles. Runa var būt, piemēram, par maksājumu līdzekļu krāpniecisku izmantošanu tiešsaistē vai azartspēļu rezultātu viltošanu. Šo spēļu radīto īpašo risku dēļ azartspēlēm internetā var piemērot īpašus pasākumus.

56. Visbeidzot, šo risku būtiskā rakstura dēļ šāda piekļuves ierobežojuma dalībvalsts tirgum samērīgums, kas it īpaši pamatots ar sabiedriskās kārtības aizsardzību pret šāda veida spēļu krāpšanas un noziedzības riskiem, ir jāizvērtē vienīgi saistībā ar šo mērķi.

57. No tā arī izriet, ka no brīža, kad valsts regulējums izrādās piemērots, lai efektīvi aizsargātu patērētājus pret krāpšanas un noziedzības riskiem saistībā ar azartspēlēm internetā, kā tas var būt gadījumā, kad monopols ir piešķirts organizācijai, kuru stingri kontrolē valsts iestādes, ierobežojums, kas var paredzēt pat pilnīgu tirgus aizliegumu pakalpojumu sniedzējiem, kas ir reģistrēti citās dalībvalstīs neatkarīgi no tās valsts tiesību normām, kurā tie veic uzņēmējdarbību, var būt atbilstošs Kopienas tiesībām. Turklāt šī atbilstība nav atkarīga no tā, vai šis uzņēmums nodarbojas vai nenodarbojas ar parasto saimniecisko darbību, mēģinot iegūt pēc iespējas lielāku peļņu, un vai attiecīgā gadījumā konkrētie tiesību akti ir piemēroti, lai sasniegtu savus pārējos mērķus, piemēram, patērētāju aizsardzību no pārmērīgas pamudināšanas spēlēt.

58. Pamatojoties uz šiem apsvērumiem, es izvērtēšu iesniedzējtiesas jautājumus, pirmkārt,

18 — Turpat, 69. punkts.
19 — Turpat, 70. punkts.

attiecībā uz tās tiesību aktu samērīgumu, ciktāl tie aizliedz reklamēt azartspēles internetā, ko piedāvā citās dalībvalstīs reģistrētie uzņēmumi, un, otrkārt, attiecībā uz šajos tiesību aktos paredzēto sodu atbilstību pakalpojumu sniegšanas brīvībai.

no dalībvalsts, kuras teritorijā tie ir reģistrēti (piektais jautājums).

60. Tā kā strīds pamata lietās ir par kriminālvajāšanu, kas uzsākta pret reklāmas pakalpojumu sniedzējiem par to, ka viņi bija reklamējuši internetā piedāvātās azartspēles, piedāvāju izprast iesniedzējtiesas jautājumus tādējādi, ka tā cenšas noskaidrot, vai valsts iekšējos tiesību aktus, ciktāl tie aizliedz Zviedrijā veicināt azartspēles, ko internetā piedāvā citās dalībvalstīs reģistrētie uzņēmumi, var uzskatīt kā samērīgus ar to mērķiem.

A — *Reklamēšanas aizlieguma samērīgums*

61. Manuprāt, atbilde uz šiem jautājumiem izriet no iepriekš minētā sprieduma lietā *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*.

59. Ar savu otro līdz piekto prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot sava valsts tiesiskā regulējuma samērīgumu, ņemot vērā šādus apstākļus. Pirmkārt, šī regulējuma, kas paredz cīnīties pret noziedzību un aizsargāt patērētājus, mērķis ir arī finansēt sociālas darbības, un tas paredz, ka no licencētām spēlēm iegūtā peļņa daļēji nonāk valsts rīcībā (otrais un trešais jautājums), otrkārt, Zviedrijā licencēti azartspēļu uzņēmumi mudina un iedrošina patērētājus piedalīties azartspēlēs bez jebkādiem valsts kompetento iestāžu noteiktiem ierobežojumiem (ceturtais jautājums), un visbeidzot, uzņēmumi, kuru piedāvātās spēles internetā bija pamatā apsūdzībai par to veicināšanu, bija saņēmuši atļauju šādu spēļu piedāvāšanai

62. Tāpat kā lietā, kurā pieņemts šis spriedums, attiecīgo tiesību aktu mērķis ir aizsargāt patērētājus pret noziedzības risku saistībā ar spēlēm. Tādējādi no to mērķiem izriet, ka tie paredz nodrošināt drošu un veselīgu tirgu un ņemt vērā krāpšanu un nelegālo spēļu risku.

63. Tāpat kā attiecīgie tiesību akti izskatāmajā lietā, šajā nolūkā tie paredz izņēmuma tiesību sistēmu tām organizācijām, kuru darbību stingri pārrauga valsts iestādes. Tādējādi saskaņā ar *Lotterilagen* azartspēles jārīko

nevis uzņēmumiem, kas darbojas privātās interesēs, bet vienīgi bezpeļņas organizācijām vai valstij piederošiem uzņēmumiem. Tie arī ievieš padziļinātas kontroles sistēmu, ko īsteno īpaši šim nolūkam izveidota iestāde.

64. Konkrētāk, attiecībā uz internetā piedāvātām spēlēm, no Zviedrijas valdības paskaidrojumiem izriet, ka šo spēļu rīkošana ir pakļauta īpašai licenču sistēmai, kuras tiek izsniegtas tikai uzņēmumiem, kas pilnībā pieder valstij vai kuros valstij pieder kapitāldaļu vairākums.

65. Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International* Tiesa sprieda, ka tādas sistēmas ietvaros, kas aizsargā patērētājus pret krāpšanas un noziedzības risku, dalībvalstij bija tiesības aizliegt citās dalībvalstīs reģistrētiem spēļu rīkotājiem internetā piedāvāt savas spēles patērētājiem pirmās minētās valsts teritorijā.

66. Turklāt es norādīju, ka no šī sprieduma izriet, ka šis vērtējums nav atkarīgs no tā, vai attiecīgie tiesību akti var sasniegt savus pārējos mērķus, piemēram, patērētāju aizsardzību pret pārmērīgu pamudināšanu spēlēt. Tiesa nolēma, ka, ņemot vērā īpašos riskus, ko rada internetā rīkotās azartspēles, dalībvalstij, kas izveidojusi efektīvu sistēmu patērētāju aizsardzībai pret krāpšanas un noziedzības riskiem saistībā ar šādām spēlēm, ir tiesības ierobežot pakalpojumu sniegšanu savā teritorijā dzīvojošiem iedzīvotājiem, ko veic citās dalībvalstīs reģistrētie pakalpojumu sniedzēji.

67. Iemesli, ar kuriem Tiesa pamatoja savu lēmumu, *a fortiori* attiecas uz pasākumu, kas ir mazāk ierobežojošs nekā pilnīgs darbības aizliegums, piemēram, aizliegums veicināt spēles internetā, ko organizē citās dalībvalstīs reģistrētie uzņēmumi.

68. Īpašie krāpšanas un noziedzības riski, ko rada internetā rīkotās spēles un kas atļauj dalībvalstij aizliegt savā tirgū veikt darbību citās dalībvalstīs reģistrētiem azartspēļu uzņēmumiem, motivējot ar to, ka tā nevar pārbaudīt šo pakalpojumu sniedzēju godīgumu, pamato arī tās noteikto aizliegumu veicināt minēto pakalpojumu sniedzēju piedāvātās spēles savā teritorijā dzīvojošajiem patērētājiem, lai novirzītu savus patērētājus uz tās pārraudzībā esošiem uzņēmumiem.

69. Nenoliedzami, kā izriet no Zviedrijas valdības paskaidrojumiem tiesas sēdē, Zviedrijas tiesību akti neaizliedz Zviedrijā pārdošanā esošajiem ārvalstu laikrakstiem reklamēt ārvalstīs internetā rīkotās spēles. Tie tāpat nepieprasa ārvalstu azartspēļu uzņēmumiem

savas tīmekļa vietnes padarīt nepieejamas Zviedrijā dzīvojošiem patērētājiem.

70. Tomēr šie apstākļi nevar būt pamats, lai apšaubītu ne Zviedrijā esošā režīma konsekvenci, ne tā spēju sasniegt paredzēto mērķi — aizsargāt patērētājus pret krāpšanas un noziedzības riskiem, kas ir saistīti ar spēļu rīkošanu internetā. Neraugoties uz šiem ierobežojumiem, pieņemtie pasākumi paredz ierobežot Zviedrijā dzīvojošo patērētāju piekļuvi šādām spēlēm. Turklāt Zviedrijas valdība nepārprotami paskaidroja, ka tā veica šo pasākumu izvērtēšanu, it īpaši izvērtējot pokera spēļu internetā, ko piedāvā Zviedrijā licencētie uzņēmumi, ietekmi.

71. Tādējādi izveidotā sistēma ir pašas valsts izvērtēšanas un pieejas ietvaros, kas iekļaujas tās plašajā rīcības brīvībā. Pretējā gadījumā dalībvalstīm būtu jāpieņem politika "visu vai neko".

72. Tāpat kā iepriekš minētajā judikatūrā, no *Lotterilagen* 38. panta izrietošo aizliegumu veicināt spēles internetā, ko piedāvā citās dalībvalstīs reģistrētie uzņēmumi, var uzskatīt par tādu, ko pamato mērķis cīnīties pret krāpšanu un noziedzību, neatkarīgi no tā, vai šis tiesību akts patiešām ir samērīgs attiecībā uz citiem tā mērķiem, kas vērsti uz patērētāju aizsardzību pret pārmērīgu pamudināšanu spēlēt un no spēlēm gūto ieņēmumu novirzīšanu sabiedrības interesēs esošiem pasākumiem.

73. Līdz ar to piedāvāju uz iesniedzējtiesas otro līdz piekto jautājumu atbildēt, ka EKL 49. pants ir interpretējams tādējādi, ka tas nav pretrunā dalībvalsts tiesiskajam regulējumam, kas piešķir tiesības rīkot azartspēles vienīgi licencētiem azartspēļu uzņēmumiem, kuri darbojas stingrā valsts iestāžu uzraudzībā ar mērķi aizsargāt patērētājus pret krāpšanas un noziedzības risku un kas aizliedz veicināt spēles internetā, ko piedāvā citās dalībvalstīs reģistrētie uzņēmumi.

B — *Par kriminālsodu atbilstību*

74. Uzdodot pirmo prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai EKL 49. pants ir interpretējams tādējādi, ka pretrunā tam ir dalībvalsts tiesību akti, kas azartspēles pakļauj izņēmuma tiesību režīmam ar mērķi cīnīties pret noziedzību un aizsargāt patērētājus un saskaņā ar kuriem

persona, kas veicina dalību spēlēs, ko internetā organizē citās dalībvalstīs reģistrētie uzņēmumi, ir krimināli sodāma, bet personai, kura veicina dalību tādās spēlēs, kas organizētas valsts teritorijā bez licences, netiek piemēroti šādi sodi.

75. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai, ja dalībvalstij ir tiesības ierobežot savā teritorijā ar azartspēlēm saistītās darbības, pasākumi, kurus tā veic šajā nolūkā, nedrīkst būt diskriminējoši pat tad, ja tie pamatoti ar sabiedriskās kārtības aizsardzību [20]. Šis nosacījums tieši tādā pašā veidā attiecas uz pasākumiem, kas paredzēti patērētāju aizsardzībai pret īpašiem riskiem, ko rada internetā rīkotās spēles.

76. Ir skaidrs, ka ar *Lotterilagen* 38. panta 1. punktu vienādi tiek aizliegts gan ārvalstīs organizēto azartspēļu, gan valsts teritorijā bez licences organizēto azartspēļu veicināšana. Turpretim jautājums ir par sodiem, ko paredz par šāda aizlieguma pārkāpumu.

77. Tādējādi, lai gan *Lotterilagen* 54. panta 2. punktā ir paredzēts naudassods un brīvības atņemšana līdz sešiem mēnešiem personām, kas reklamē ārvalstīs organizētās spēles, personām, kas veicina Zviedrijā bez licences organizētās spēles, nav paredzēts līdzvērtīgs kriminālsods, bet tikai administratīvs sods.

78. Zviedrijas valdība apstrīd šādu iekšējo tiesību interpretāciju. Tā norāda, ka *Lotterilagen* par valsts teritorijā bez licences organizēto azartspēļu veicināšanu vispirms paredz sodu spēles organizētājam, bet nevar to paredzēt par ārvalstīs organizētām spēlēm. Tomēr valdība uzskata, ka personu, kas veicina Zviedrijā bez licences organizētas azartspēles, var krimināli sodīt saskaņā ar *Lotterilagen* 54. panta 1. punktu un ar *Brottsabalken* 23. nodaļas 4. pantu par līdzdalību pārkāpumā, kas paredz līdzvērtīgas, pat lielākas sankcijas nekā *Lotterilagen* 54. panta 2. punkts.

79. Tas, vai Zviedrijas valdības aizstāvētā iekšējo tiesību interpretācija ir pamatota, ir atkarīgs no valsts tiesas izvērtējuma. Tieši tiesai ir jāizvērtē, vai, ņemot vērā visas valsts iekšējo tiesību normas, noteiktie sodi personām, kas veicina spēles internetā, ko bez licences

20 — Iepriekš minētie spriedumi lietās *Schindler*, 61. punkts, kā arī *Liga Portuguesa de Futebol Profissional* un *Bwin International*, 60. punkts.

organizē Zviedrijā reģistrēts uzņēmums, ir līdzvērtīgi tiem, kurus paredz personām, kas reklamē šādas spēles, kuras organizē citās dalībvalstīs reģistrētie uzņēmumi.

80. Manuprāt, apstiprinošas atbildes gadījumā valsts tiesai vajadzētu arī pārbaudīt, vai kompetentās iestādes par abiem pārkāpumiem veic izmeklēšanu, ievērojot vienādu kārtību.

81. Ja pārbaudes beigās secina, ka par abiem attiecīgajiem pārkāpumiem paredzēts līdzvērtīgs sods, tad valsts režīms acīmredzot nav diskriminējošs, lai gan normas par kriminālvajāšanu un paredzētajiem sodiem ir ietvertas dažādos tiesību aktos. Tieši tāpēc šādā izvērtējumā ir jāņem vērā visi valsts tiesību akti un to konkrētā ietekme uz personām, kas izdarījušas vienu vai otru attiecīgo pārkāpumu.

82. Tomēr, ja minētās izvērtēšanas gaitā apstiprinās iesniedzējtiesas pieļāvums, ka personas, kuras veicina Zviedrijā bez licences organizētās spēles internetā, saņem vienīgi administratīvos sodus, būs jākonstatē, ka attiecīgie valsts tiesību akti ir diskriminējoši, kas padara *Lotterilagen* 54. panta 2. punktu par tādu, kas ir pretrunā EKL 49. pantam, un līdz ar to to nevar piemērot personām, kas tiek apsūdzētas pamata lietā, saskaņā ar spriedumu lietā *Simmenthal* [21].

83. Tātad, ja šis pieļāvums apstiprinās, tad attiecīgie valsts tiesību akti līdzīgās situācijās paredz atšķirīgu attieksmi, kas kaitē citās dalībvalstīs reģistrētiem uzņēmumiem.

84. Tādējādi šī atšķirīgā attieksme acīmredzami izriet no fakta, ka krimināls ods savu iezīmju un sodošā mērķa dēļ principā ir daudz nosodošāks nekā administratīvs sods, pat ja naudassoda apmērs ir vienāds. Otrkārt, tā it īpaši izriet no tā, ka *Lotterilagen* 54. panta 2. punktā ir paredzēta arī brīvības atņemšana līdz sešiem mēnešiem, bet smagākos gadījumos — pat līdz diviem gadiem.

85. Turklāt pat tad, ja abos *Lotterilagen* 38. pantā paredzētajos gadījumos apsūdzētās personas var būt reklāmas jomā strādājošie, kuri nodarbojas ar uzņēmējdarbību Zviedrijā, tad *Lotterilagen* 54. panta 2. punkts, kurā

21 — 1978. gada 9. marta spriedums lietā 106/77 (*Recueil*, 629. lpp., 24. punkts).

paredzēta vienīgi ārvalstīs organizēto spēļu veicināšana, vairāk attiecas uz citās dalībvalstīs reģistrētiem spēļu uzņēmumiem. Tātad šos noteikumus var pielīdzināt netiešai diskriminācijai pilsonības dēļ.

86. Visbeidzot, no lietas materiāliem neizriet un Zviedrijas valdība nemēģināja pierādīt, ka abu kategoriju pārkāpumi ievērojami atšķirtos to radīto kaitējumu ziņā vai ka apstākļi, kādos tos var konstatēt, var pamatot šādu atšķirīgu attieksmi.

87. Tādējādi citā dalībvalstī reģistrēta uzņēmuma internetā organizētās spēles ne vienmēr vai ne vispārīgi patērētājiem rada lielāku krāpšanas un noziedzības risku nekā valsts teritorijā reģistrēta uzņēmuma bez licences organizētās spēles. Manuprāt, apstāklis, ka attiecīgajai valstij nav tiešu līdzekļu, lai rīkotos un kontrolētu citās dalībvalstīs reģistrētus uzņēmumus, nav tāds, kas liek apšaubīt šādu analīzi.

88. Turklāt, tā kā *Lotterilagen* 38. pantā paredzēto veicināšanu abos gadījumos Zviedrijā ir veikuši šajā valstī reģistrētie pakalpojumu sniedzēji, nesaskatu, kādā veidā pārkāpēju atklāšanai nepieciešamā izmeklēšana būtu daudz sarežģītāka ārvalstīs organizēto spēļu gadījumos, tādējādi pamatojot bargākus sodus.

89. Tāpēc piedāvāju Tiesai nolemt, ka dalībvalsts tiesiskais regulējums, kas ar mērķi cīnīties pret noziedzību un aizsargāt patērētājus piemēro azartspēlēm izņēmuma tiesību režīmu un saskaņā ar kuru personām, kuras veicina piedalīšanos spēlēs internetā, ko organizē citā dalībvalstī reģistrēts uzņēmums, piemēro krimināsodus, bet personām, kas veicina piedalīšanos valsts teritorijā bez licences organizētās šāda veida spēlēs, šādu sodu nepiemēro, ir pretrunā EKL 49. pantam.

IV — Secinājumi

90. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es aicinu Tiesu nolemt:

1) EKL 49. pants interpretējams tādējādi, ka tas nav pretrunā dalībvalsts tiesiskajam regulējumam, kas ar mērķi aizsargāt patērētājus pret krāpšanas un noziedzības risku piešķir tiesības rīkot azartspēles vienīgi licencētiem azartspēļu uzņēmumiem, kuri darbojas stingrā valsts iestāžu uzraudzībā un kas aizliedz veicināt spēles internetā, ko piedāvā citās dalībvalstīs reģistrētie uzņēmumi;

2) dalībvalsts tiesiskais regulējums, kas ar mērķi cīnīties pret noziedzību un aizsargāt patērētājus piemēro azartspēlēm izņēmuma tiesību režīmu un saskaņā ar kuru personām, kuras veicina piedalīšanos spēlēs internetā, ko organizē citā dalībvalstī reģistrēts uzņēmums, piemēro kriminālsodus, bet personām, kas veicina piedalīšanos valsts teritorijā bez licences organizētās šāda veida spēlēs, šādu sodu nepiemēro, ir pretrunā EKL 49. pantam.